

Au vakavinavinakataka me baleta na raiyawa, kaukauwa kei na ivakadinadina mai vei ira e vuqa na noqu itokani gone dau ivakaraitaki vinaka. Au vakaukauwataki ena noqu tiko vata kei ira na gone kei na nodra tiko vata kei ira eso tale na tamata. Au vakayaloqatataki mai na kila-ka ni ra sa caka vinaka tiko ka ra cakava tiko na veiqravi ena vukuna na i Vakavuvuli, o koya era masuta ka ra gumatuataka nodra talairawarawa Vua.

Era cakava na tamata na veika vinaka ka bibi baleta ni tu na nodra ivakadinadina. Mai na dina oqo, eda sa rawata talega kina na ivakadinadina ena vuku ni veika eda cakava.

“Sa sega ni noqu na noqu ivakavuvuli, sa nona ga ka talai au mai.

“Kevaka e dua na tamata sa via cakava na lomai koya, ena kila se sa ka mai vua na Kalou na ivakavuvuli, seu vosa vakai au ga” (Joni 7:16–17).

“Kevaka dou sa lomani au, dou talairawarawa ki na noqu vunau” (Joni 14:15).

Me vakataki Nifai kei Momani ena gauna makawa, “Ia au sa sega ga ni kila na ibalebale ni veika kece au sa raica” (1 Nifai 11:17; raica talega na Vosa i Momani 1:7), ia meu tukuna vei iko na ka au sa kila.

Au kila na Kalou na Tamada Vakalomalagi e bula tiko ka lomani keda. Au kila ni Luvena uasivi duadua ga, o Jisu Karisito, e noda iVakabula ka Dauveivuetai ka iliuliu ni Lotu ka vakatokai ena Yacana. Au kila ni veika a sotava kece o Josefa Simici, e tukuna ka vakavulica ena veidokai ki na vakalesuimai ni Kosipeli ena noda gauna. Au kila ni da liutaki tiko mai vei ira na iapositolo kei na parofita nikua kei Peresitedi Thomas S. Monson, e tu kece vua na idola ni matabete ka gadrevi me vakalougatataka na noda bula ka tosoya ki liu na cakacaka ni Turaga. Au kila ni da vakaiivotavota kece ena kila-ka ia kevaka o vakaleqai tiko, e rawa mo vakararavi ena dina ni ivakadinadina o rogoca mai na itutu ni vunau ena koniferedi oqo. Na veika oqo au kila ka wasea na noqu ivakadinadina ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder Dallin H. Oaks

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Gagadre

[ivakaraitaki] Na noda rawata na keda icavacava tawamudu, eda na gadreva ka cakacakataka kina na itovo vinaka e vinakati meda tamata tawamudu kina.

Au sa digitaka meu na vosa tiko ena bibi ni *gagadre*. Au nuitaka ni da na dikeva yadudua mada na yaloda meda vakadeitaka kina na veika eda gadreva dina tiko, kei na sala eda na vakaliuca kina na noda gagadre bibi duadua.

Na noda gagadre ena tukuna na veika meda vakaliuca, na veika eda vakaliuca ena moica na noda digidigi, ka na vakadeitaka na noda cakava na noda digidigi oqori. Na gagadre eda sa mai cakava ena vakadeitaka na noda veisau, noda rawa-ka ka tamata yaco.

Taumada, au na tukuna mada eso na gagadre kilai levu. Oi keda na tamata e tiko na noda gagadre vakayago. Na gagadre ni kedra sotavi na veika oqo ena muataka na noda digidigi ka vakatulewa ena ka meda cakava. Oqo e tolu na ivakaraitaki e tukuna tiko ni so na gauna eda ulabaleta yani na veigagadre oqo ena gagadre tale eso eda nanuma ni bibi cake.

iMatai, na kakana. Eda na gadreva na kakana, ia ena so na gauna e dau ulabaleti na gagadre oqori ena gagadre e kaukauwa cake o ya meda lolo.

iKarua, na vale. Niu a se cauravou yabaki 12 au a sega ni gadreva meu tiko e vale baleta niu sa gadreva cake meu vakayacora e dua na lalawa ni Sikauti Cauravou o ya meu laki moce bogi dua

e loma ni veikau. Au a dua vei ira na gonetaganena era biuta tu na nodra valelaca vinaka ka laki tara e dua na vale ni gauna makawa kei na dua na kena loga mai na kau keimami raica rawa.

iKatolu, na moce. Sa na rawa vakakina me na ulabaleti na gagadre rawarawa oqo mai na dua na gagadre e bibi cake. Niu a se sotia cauravou voli ena Utah National Guard, au a vulica kina na ka oqo mai vua e dua na turaganivalu dau laki valu wasoma.

Ni se qai vakavula toka kina na iValu mai Korea, sa kacivi kina na mataivalu ni dakai ni vanua mai Richfield, ni Utah National Guard ki na buca ni ivalu. Na mataivalu oqo ka liutaka tiko o Kavetani Ray Cox era lewena tiko e 40 na tagane Momani. Ni cava na nodra ikuri ni vuli ka vaqacacotaki mai vei ira na sotia vakatawa mai na veivanua eso, era a gole yani ki Korea, na vanua era a laki sotava kina na katakata ni ravuravu ni ivalu o ya. Ena dua na veivanavanai era a vakasuka ni sa boloraki ira mai e drau na sotia mai na ito kadua, oqo na ravuravu era a toboki ka vakarusai kina eso tale na mataivalu ni dakai ni vanua.

E yaga vakacava beka oqo ki na kena ulabaleti na gagadre ni moce? Ena dua na bogi vakarerevaki, ena gauna era sa botea mai kina na meca

na veitaqomaki e liu kei na kena ena mua e muri era tiko kina na mataivalu ni dakai ni vanua, sa vakarota kina o Kavetani vei ira era yadra tiko e yasani vanua o ya me ra qiriti koya ena talevoni e wayataki tiko ki na nona valalaca ena veiauwa ena bogi taucoko. Era sa mai yadra tiko kina o ira na sotia, sa kena ibalebale talega ni na vakayadrati tiko vakalevu o Kavetani Cox mai na nona moce. “O na vakayacora rawa vakacava oqo?” Au a tarogi koya. Na ka e tukuna mai e vakaraitaka na kaukauwa ni gagadre e veiuabaleti.

“Au kila kevaka keimami na yacobula i vale au na sotavi ira na nodra itubutubu na cauravou o ya e gaunisala ena neimami taoni lailai,

kau na sega ni via raica na matadra ke sega ni yacobula mai o luvendra tagane baleta niu a sega ni cakava na noqu itavi vaka-nona komada.”¹

Sa qai dua dina na ivakaraitaki ni kaukauwa ni gagadre veiuabaleti ni veika me vakaliuci ka vakayacori! Sa qai dua dina na ivakaraitaki kaukauwa vei keda kece sa noda itavi na qarauni ni nodra bula eso tale—na itubutubu, iliului ni Lotu kei ira na qasenivuli!

Me itinitini ni ivakaraitaki oqori, a liutaki ira yani na nona tamata o Kavetani Cox ena mataka ni oti na nona moce vakaca ena bogi me ra laki boloraki ira lesu na meca. Era a kauta e sivia na 800 na kaivesu ka mavoa ga e le rua vei ira. A soli vei Cox na

metali ni qaqa, ka ra taura na nona mataivalu na Presidential Unit Citation ena vuku ni nodra yaloqaqa cecere. Me vakataki ira ga na cauravou yaloqaqa nei Ilamani (raica na Alama 57:25–26), era a yacobula kece i vale.²

E umani tu ena iVola i Momani e vuqa na ivakavuvuli baleta na bibi ni gagadre.

Ni oti e vica na auwa na nona a vakamamasu vua na Turaga, sa qai tukuni mai vei Inosi ni sa vosoti na nona ivalavala ca. Sa qai “gadrevu sara [me ra] bula na wekana” (Inosi 1:9). A vola: “Ia niu sa tinia na noqu masu tiko vagumatua sara, sa kaya vei au na Turaga: Au na vakayacora na ka ko sa kerea e na vuku ni nomu vakabauta” (tikina e 12). Mo ni raica na ka yaga e tolu e yaco taumada ni bera na veivakalougatataki sa yalataki: gagadre, cakacakataka, kei na vakabauta.

Ena nona a vunautaka na vakabauta, a vakavulica kina o Alama ni sa rawa me tekivu na vakabauta ni “dou sa sega ni rawa ni vakabauta” kevaka meda “rogoca mada ka vakasamataka” (Alama 32:27).

E dua tale na ivakavuvuli cecere ni gagadre, vakabibi me iusutu ni noda gagadre, a sotava na nona a vakavulici o Leimani na tui mai vei Eroni na daukaulotu. Ni sa vakauqeti ena veivakavulici nei Eroni, sa taro kina na tui, “Io a cava meu kitaka meu sucu vou kina meu luve ni Kalou” ka “rawata ga na bula tawamudu?” (Alama 22:15). A sauma o Eroni: “Kevaka sa lomamu dina mo rawata na ka oqo mo, . . . veivutunitaka na nomu ivalavala ca, ia mo cuva vua na Kalou, ka masuta na yacana ena vakabauta, ko na qai rawata vakaidina na ka ko sa gadrevu” (tikina e 16).

A vakayacora oqo na tui, ka masu vagumatua sara, “Raica au na veivutunitaka na noqu ivalavala ca kecega meu kilai kemuni . . . ka meu vakabulai ena siga mai muri” (tikina e 18). Ena yalodina oqori ka sa vakatakila na iusutu ni nona gagadre, a veivakabuitaki na saumi mai ni nona masu.

A cecere sara na gagadre nei Alama na parofita me kacivaka yani na veivutuni vei ira na tamata kecega, ia sa qai kila o koya ni sega ni dodonu me gadrevu na kaukauwa veivakauqeti e

vinakati kina ka a tinia, “ni Kalou yalododonu . . . sa solia ko Koya na galala vei ira na tamata kecega, me ra digitaka kina na mate se na bula” (Alama 29:4). Sa vakakina, ena ivakatakila ena gauna oqo mai vua na Turaga ni na “lewai ira na tamata kecega ena nodra ivalavala, io me vaka na gagadre ni yalodra” (V&V 137:9).

Eda sa vakavakarau dina tiko li me vakataqara na noda Daunilewa Tawamudu na veika bibi oqo ki na veika eda gadreva dina?

E tukuni tiko ena vuqa na ivolanikalou na veika eda gadreva ena noda sa vakasaqara tiko. “Raica ko koya sa vakasaqarai au kusa rawa, ena kunei au vakaidina; io au na sega ni laivi koya” (V&V 88:83). “Dou gadreva sara na isolisoli vinaka” (“V&V 46:8). “Ia ko koya sa vakasaqara matua ena kunea” (1 Nifai 10:19). “Dou toro voleka mai vei au, kau na qai toro voleka yani vei kemudou; dou vakasaqarai au vagumatua, dou na qai kunei au; dou kerekere ka na soli vei kemudou; dou tukituki ka na dolavi vei kemudou” (V&V 88:63).

E sega ni ka rawarawa na noda veimoiyaka na noda gagadre meda vakaliuca kina na veika ni bula tawamudu. Eda temaki kece sara ki na veika vakavuravura meda taukena, meda rogo, dokai kina, kei na kaukauwa. Eda na gadreva beka oqo, ia e sega ni dodonu meda vakaliuci ira.

Era na laki lutu ki na icori ni bula ni veika vakayago o ira era gadreva sara tiko vakabibi na iyau. Era na sega ni rogoa rawa na veivunauci: “Mo kakua ni domona na iyau kei na veika caca wale ni vuravura” (Alama 39:14; raica talega na Jekope 2:18).

E dodonu vei ira era gadreva me ra rogo se kaukauwa me ra muria mada na ivakaraitaki nei Turaganivalu Moronai yaloqaqa, ni a sega ni veiqaravi me “domona na itutu vakaturaga” se me “dokai koya ko vuravura” (Alama 60:36).

Eda na taracake vakacava na gagadre? E vica wale era na sotava na veika dredre a vakauqeti Aron Ralston,³ ia na ka a sotava sa ivakavuvuli levu me baleta na vakarabailevutaki ni gagadre. Ena gauna a lakova tiko kina o Ralston e dua na baranivatu tu vakayawa ena ceva kei Utah, a lutu vakasauri mai e dua na vatu levu e 800-na paudi bibi (360 kg) na kena bi ka bika na ligana imatau. E lima taucoko na siga na nona a sagai koya toka ga me vakabulai koya. Ni sa voleka me soro ka me sa mate ga yani, a raica o koya e dua na raivotu ni sa cici tiko mai vua e dua na gonetaganane lailai yabaki 3 ka keveta sara ena ligana imawi. Ni sa kila o koya ni oqo na raivotu ni luvena tagane me na sucu mai ka sa ivakadei ni sa rawa me na bula tikoga, sa yaloqaqa sara kina o Ralston ka vakayacora e dua na ka totolo me vakabulai kina ni bera ni

oti na nona kaukauwa. A qai musuka e rua na sui ni ligana imatau ka bikai toka ka vakayagataka na iselesalesele a kauta voli me musuka kina na ligana oqori. Ena kaukauwa ni yalona a taubale-taka yani e 5 na maile (8 na kilomita) me kere veivuke.⁴ Sa qai dua dina na ivakaraitaki kaukauwa ni gagadre ka veiuabaleti! Ni sa tiko na ka eda raivotutaka ena ka eda rawa ni yacova, sa dua na ka na levu ni noda na gadreva vakaukauwa meda vakayacora vakatotolo.

E vuqa vei keda ena sega ni sotava na veika rerevaki vaka o ya, ia eda dau rawa ni sotava kece na dai ka na rawa me vakataotaka na noda ilakolako ki na keda icavacava tawamudu. Kevaka sa katakata vakavinaka na noda gagadre savasava, ena vakauqeti keda meda na musuki keda ka moici keda laivi mai na veivakatotogani kei na veivakayararataki ni ivalavala ca tale eso kei na madigi era vakataotaka tiko na noda tubucake tawamudu.

Meda nanuma tiko ni sega ni rawa me ka lasu, vakatotolotaki, se ka wale na gagadre dodonu. Me na ka vakayalo, sega ni yamekemeke, ka me ka tudei. Mai na noda vakayararataki vakaukauwa, eda na tovolea, me vaka a vakamacalataka o Parofita Josefa Simici, o ya meda tagutuva kece na gagadre yadua ni ivalavala ca.⁵ Oqo e dua na vakatulewa ni tamata yadua. E kaya kina o Elder Neal A. Maxwell:

“Ena gauna sa yaco kina me ra ‘sega tale ni gadreva na ivalavala ca,’ o ira na tamata, sai ira ga vakai ira, era sa digitaka vakaidina me ra vakayalia na gagadre cala oqori ni sa lomadra me ra ‘tagutuva vakadua na [nodra] ivalavala ca kecega me ra kila rawa kina na Kalou.”

“O koya gona, na veika eda dau gadreva tiko, ni toso tiko na gauna, ena yaco meda vakaituvakitaki kina ka da na laki ciqoma ena veigauna tawamudu.”⁶

Me vaka ga ni ka bibi meda tagutuva na gagadre ni ivalavala ca, ena gadrevi vakalevu cake ena bula tawamudu. Na noda rawata na keda icavacava tawamudu eda na gadreva ka cakacakataka kina na itovo vinaka e vinakati meda tamata tawamudu

kina. Kena ivakaraitaki, o ira na tamata tawamudu era vosoti ira na caka cala mai. Era na vakaliuca tiko ena nodra bula na nodra bula raraba na tamata. Era sa lomana kina na luvena taucoko na Kalou. Kevaka e rairai dredre sara oqo—sa matata ni na sega ni rawarawa vei keda—sa qai dodonu meda tekivu gadreva sara na itovo vinaka vakaoqori, ka masuta na Tamada Vakalomalagi me vukea na itovo ni yaloda. E vakavulica vei keda na iVola i Momani ni dodonu meda “masuta na Tamada e na [yaloda] taucoko me vakasinaiti [keda] ena loloma oqo, io na loloma sa solia vei ira era sa muria na Luvena ko Jisu Karisito ena yalodina” (Moronai 7:48).

Meu tinia ena dua na ivakaraitaki ni gagadre e dodonu me ka uasivi duadua ki na tagane kei na yalewa kecega—o ira era sa vakamau kei ira era se bera ni vakamau. E dodonu meda gadreva ka cakacakataka vakabibi sara meda vakamau tawamudu. Me ra na maroroya tiko oqo o ira era sa vakamau oti mai ena valetabu. E dodonu me ra gadreva tiko me ra laki vakamau ena valetabu o ira era se bera tiko ni vakamau ka mera vakaliuca na kena sasagataki me ra rawata. Me ra vorata tiko na itabagone kei ira era se bera ni vakamau na ivakavuvuli vakapolitiki ni ra sa cala tawamudu ka dau vakacacana na bibi ni vakamau kei na vakaluveni.⁷

Kemuni na tagane se bera ni vakamau, ko ni sa bolei tiko ena dua na nona ivola ni vakamamasu e dua na sisita sega ni vakawati. Sa kerei ira tiko na “luvena yalewa bula dodonu ni Kalou era vakasaqara vagumatua tiko me dua na watidra kilikili, ia era vaka me ra mataboko ka veilecayaki tiko na tagane, ni ra sega ni kila se nodra itavi se sega me ra vakasaqarai ira yani na luvena yalewa totoka ka digitaki ni Tamada Vakalomalagi, ka vakaitau vata kei ira ka me lomadra sara me ra laki vakayacora ka maroroya na veiyalaya-lati tabu ena vale ni Turaga.” A tinia, “Era tiko e vuqa na tagane ni YDE era marautaka tu me ra gade ka laki kune marau, vakaitau ka veilasamaki, ia e sega sara vei ira na gagadre me ra veiyalayalati dina kei na dua na yalewa.”⁸

Au kila ni ra vinakata eso vei ira na cauravou era vakasaqara dina tiko meu tukuna ni tiko eso na goneyalewa e tiko sara e ra na nodra gadreva mada na vakamau kilikili kei na vakaluveni mai na nodra gadreva cake ga vakalevu na rawa-ka vakacacaka se rogo vakavuravura tale eso. Era na gadreva na tagane kei na yalewa na gagadre dodonu ka na muataki ira ki na bula tawamudu.

Meda nanuma tiko ni noda gagadre ena tukuna na veika meda vakaliuca, na veika eda vakaliuca ena moica na noda digidigi, ka na vakadeitaka na

noda cakava na noda digidigi oqori. Me kena ikuri, na ka ga eda cakava ka da gadreva ena vakavuna meda vakaituvakitaki kina, meda dua beka na itokani dina, dua na qasenivuli vuku, se dua sa rawata na bula tawamudu.

Au sa vakadinadinataki Jisu Karisito, ni sa rawa na ka kecega oqo ena vuku ni nona loloma, ivakavuvuli kei na Veisorovaki. Sa noqu masu meda sa gadreva vakalevu cake mai na ka kece tale eso meda vakataki Koya ka da na rawa kina ni lesu ki na Nona iserau ena dua na siga meda na ciqoma na taucoko ni Nona marau. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Veivakatari nei Ray Cox, mai vei dauvolaivola, 1 ni Okos., 1985, Mount Pleasant, Utah, ka vakadeitaka na veika a tukuna vei au mai Provo, e Utah, circa 1953.
2. Raica na Richard C. Roberts, *Legacy: The History of the Utah National Guard* (2003), 307–14; “Self-Propelled Task Force,” *National Guardsman*, May 1971, waqana e muri; *Miracle at Kapyeong: The Story of the 213th* (vakarautaka na iyaloalo na Southern Utah University, 2002).
3. Raica na Aron Ralston, *Between a Rock and a Hard Place* (2004).
4. Ralston, *Between a Rock and a Hard Place*, 248.
5. Raica na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* [2007], 451.
6. Neal A. Maxwell, “According to the Desire of [Our] Hearts,” *Ensign*, Nov. 1996, 21–22.
7. Raica na Julie B. Beck, “Teaching the Doctrine of the Family,” *Liahona*, Mar. 2011, 32–37; *Ensign*, Mar. 2011, 12–17.
8. iVola, 14 ni Sepi., 2006.